

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนบุคคล  
ของ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง  
พรรคสันติภาพไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ว่า

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสันติภาพไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งพรรคสันติภาพไทยจะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคสันติภาพไทยต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามกฎหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๕



LIRT

พรรคสันติภาพไทยได้แจ้งการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ คือ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ๕ สาขาและแจ้งการรับสมัครพรรค จำนวน ๕,๕๕๕ คน ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ในการจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคทั้งหมด จำนวน ๒๐ คน ให้ถ้อยคำว่าไม่มีความประสงค์ที่จะทำงานร่วมกับคณะกรรมการบริหารพรรคสันติภาพไทยชุดใหม่ จึงขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคสันติภาพไทย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้หัวหน้าพรรคสันติภาพไทยชี้แจง และพรรคสันติภาพไทย ชี้แจงว่า ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๑ จำนวน ๒๐ คน ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสันติภาพไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕๕ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กำหนดว่า คณะกรรมการสาขาพรรคประกอบด้วยประธานสาขาพรรค รองประธานสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรค รองเลขานุการสาขาพรรค เภรัญญิกสาขาพรรค โฆษกสาขาพรรค กรรมการอื่น ๆ จึงเห็นควรไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๑

การจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๒ ระบุว่า สิบเอก วัฒนะชัย เหมะธูลิน ได้รับการเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรคได้ให้ถ้อยคำว่าจะไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่มีความประสงค์ที่จะดำรงตำแหน่งใด ๆ ในสาขาพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสันติภาพไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕๕ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื่องจากสิบเอก วัฒนะชัย เหมะธูลิน ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค ไม่มีความประสงค์ที่จะดำรงตำแหน่งใด ๆ ในสาขาพรรค จึงเห็นควรไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๒



การจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรี ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ผู้ที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคจำนวน ๓๒ คน มี ๓ คน คือ นายคิมหันต์ ละอองอ่อน นายสิทธิพันธ์ ชูชื่น และนายไพฑูรย์ ปลอดโปร่ง ให้ถ้อยคำ่าว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ แต่ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมภายหลังจากการประชุมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า นายคิมหันต์ ละอองอ่อน นายสิทธิพันธ์ ชูชื่น และนายไพฑูรย์ ปลอดโปร่ง ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค แต่ได้มีผู้นำเอกสารมาให้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคที่บ้านพักภายหลังจากการประชุมเสร็จสิ้น ทำให้การประชุมจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๓ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสันติภาพไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕๗ ที่กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคต้องมีไม่น้อยกว่าสามสิบคน จึงเห็นควรไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๓ และดำเนินคดีอาญากับนายเมฆา วัจนะรัตน์ รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคสันติภาพไทย ฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๖ ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

การจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า พรรคสันติภาพไทยได้ดำเนินการตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคแล้ว กล่าวคือ องค์กรประชุมการจัดตั้งสาขาพรรคเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสันติภาพไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕๗ และองค์กรประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๑ จึงเห็นควรรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๔ ตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๐

การจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบสมาชิกสามัญผู้ที่มีความประสงค์ขอจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จำนวน ๒๖ คน จากจำนวน ๕๐ คน ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่สาขาพรรคตั้งอยู่ ประกอบกับข้อบังคับพรรคสันติภาพไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕๕ กำหนดว่า แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดให้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการบริหารพรรค



เป็นผู้พิจารณาอนุมัติตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎร อยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ โดยสาขาดังกล่าวต้องมีสมาชิกสามัญในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบคนขึ้นไป จากข้อเท็จจริงดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า สมาชิกสามัญพรรคสันติภาพไทยผู้ที่มีความประสงค์ ของจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๒๖ คน จากจำนวนทั้งหมด ๕๐ คน มีถิ่นที่อยู่นอกเขตเลือกตั้งที่สาขาพรรค ตั้งอยู่ จึงทำให้มีสมาชิกสามัญที่มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตเลือกตั้งที่สาขาพรรค ตั้งอยู่เพียง ๒๔ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสันติภาพไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕๕ จึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสันติภาพไทย ลำดับที่ ๕

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามนัยมาตรา ๒๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๕ พรรคสันติภาพไทยดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมือง เพียง ๑ ภาค คือ ภาคเหนือ ๑ สาขา ดังนั้น เมื่อพรรคสันติภาพไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคสันติภาพไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคสันติภาพไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ ดังนั้น นายทะเบียน พรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพไทย

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ และให้โอกาสพรรคสันติภาพไทยผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ



พรรคสันติภาพไทยโดยนายเมฆา วัจนะรัตน์ รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคสันติภาพไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ รับทราบข้อกล่าวหาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคสันติภาพไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แล้ว พรรคสันติภาพไทยไม่มีข้อโต้แย้งประเด็นตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และขอให้การรับตามข้อกล่าวหาทุกประการ

คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่

เห็นว่า ผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๙ ซึ่งผู้ถูกร้องต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๙ พรรคผู้ถูกร้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองได้เพียง ๑ ภาค คือภาคเหนือ ประกอบกับผู้ถูกร้องรับทราบข้อกล่าวหาตามคำร้องแล้วไม่มีข้อโต้แย้ง



ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้อง และขอให้การรับตามข้อกล่าวหาทุกประการ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง มีผลใช้บังคับต่อไป หรือไม่ และจะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ด้วยเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๕ บัญญัติให้บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๖ ได้บัญญัติให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปและให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ จึงมีผลใช้บังคับต่อไป

ส่วนปัญหาที่ว่า จะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เพราะเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่



เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ แต่ทั้งสองมาตรามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีที่มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามวรรคหนึ่งดังนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรค (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน (๓) มีการยุบไปรวมกับพรรคการเมืองอื่น และ (๔) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ คือ ดำเนินการจัดให้มีสมาชิกและสาขาพรรคภายหลังจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เป็นต้น ซึ่งการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ นี้มีลักษณะเป็นการกระทำที่ไม่มีความร้ายแรงหรือเป็นภัยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีความร้ายแรงถึงขนาดที่จะสั่งให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองด้วย ซึ่งต่างกับเหตุของการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ ที่บัญญัติว่า หากพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศด้วยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ซึ่งเห็นโดยชัดแจ้งว่ามีลักษณะเป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงหรือเป็นภัยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทำนองเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติไว้ว่า บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้ เมื่อกรณีนี้เป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสันติภาพไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงไม่อาจนำประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗



ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ข้อ ๓ มาใช้บังคับกับกรณีนี้ ไม่ว่าจะมีการร้องขอให้มีการคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคสันติภาพไทยมาหรือไม่ก็ตาม

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ ข้อ ๑ และฉบับที่ ๑๕ ข้อ ๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสันติภาพไทยผู้ถูกร้อง

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ